

Дзітмаратцыя і Мастацтва

№ 36 [1777]
СУБОТА
4 мая
1963 года
Цэна 4 кап.

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕНІКАЎ БССР

МАГУТНАЯ ІДЭЙНАЯ ЗБРОЯ

Дзень друку... Кожны год 5 мая мы адзначаем гэтыя традыцыйнае свята. Свята заснаванай Ул. І. Леніным «Правды», першы нумар якой выйшаў 5 мая 1912 года. Свята ўсіх нашых газет і часопісаў, што друкуюцца на дзесяціх мовах народаў нашай краіны. Свята журналістаў, пісьменнікаў, сельскараў, рабкораў і чытачоў.

рмы ўвагі савецкага друку, у тым ліку і літаратурных перыядычных выданняў, стацьця чыпер пятамі ленынскай партыйнасці ў ідэалогіі, камуністычнай ідэянасці твораў літаратуры і мастацтва. Гэтыя крытычныя звесткі шыроку падтрымку шырокай грамадскасці, бо савецкі народ і Камуністычная партыя глыбока зацікаўлены ў тым, каб мастацкая творчасць развілася ў нас у правільным напрамку. Будучы камуністычныя грамадзтва—гэта не толькі высокі ўзровень развіцця эканомікі, гэта не толькі багачэ матэрыяльных дабраў, але і новая, вышэйшая ступень у культурным развіцці чалавечства.

Агляд дасягненняў савецкага друку, яго гатоўнасці да вырашэння новых задач, якія ставяцца перад ім партыя, народ, жывіць. На ўсіх этапах гісторыі нашай краіны савецкі друк быў на перадавых пазіцыях змагання за савецкае камуністычнае ідэалогію, за новы свет, які адкрывае Вялікая Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя.

Успомнім грамадзянскае вайну. Цяжка было народу змагацца супраць унутранай контррэвалюцыі і ітэрвентаў. Але і ў тых суровых умовах Камуністычная партыя неадкладна выпусціла газет і часопісаў, арганізавала кнігавыдавецкую справу, і меладзі савецкі друк нёс у масы палымнае слова партыі, слова праўды.

Успомнім барацьбу за індустрыялізацыю краіны, за калектывізацыю сельскай гаспадаркі, за ажыццяўленне культурнай рэвалюцыі. Кіруючы будні тых год жыццё дыханне таго баявога часу адлюстравалі наш друк.

Успомнім нешматлікіх выпрабаванні Вялікай Айчыннай вайны. Савецкі друк нямала вытрымаў фашысцкую чалавеканенавісціую ідэалогію, усяляў у сэрцы савецкіх людзей веру ў нашу пераможную перамогу. Ён быў пільным і трапным воякам.

А закончыліся вайна — савецкі чалавек замест вінтоўкі ўзяў у рукі кельму. Будуйце, стваральнікам стаў і савецкі друк. На вялікі вышыні ўзнікла наша абрана. Па рэзалюцыі Еўропы і ўзбуджана набліжэнне да ўраўноўнення ў Злучаных Штатаў Амерыкі — савецкі друк у капіталістычным свеце дзёржывы.

Праграма разгорнутага будуйніцтва камуністычнага грамадства прадугледжвае дзейныя магутны ўздым матэрыяльнай базы культуры: усямернае развіццё кнігавыдавецкай справы і друку, павелічэнне сеткі бібліятэк, тэатраў, клубав і іншых культурна-асветных устаноў, шырокае развіццё самадзейных культурных арганізацый, завяршэнне радыёфікацыі краіны, будуйніцтва тэлевізійнага цэнтру, якія ажыццяўляюць усю прамысловую і сельскагаспадарчую раёны.

Успомнім нашыя пераможныя выпрабаванні Вялікай Айчыннай вайны. Савецкі друк нямала вытрымаў фашысцкую чалавеканенавісціую ідэалогію, усяляў у сэрцы савецкіх людзей веру ў нашу пераможную перамогу. Ён быў пільным і трапным воякам.

Настанне памянацца духоўныя багаці савецкага грамадства, стварэнне творы, варты нашых вялікага часу, стварэнне культуры камунізма — да гэтага заклікае партыя дзякуючы літаратуры і мастацтва, усіх работнікаў культуры. Шырока ажыццяўляючы пільны культурнага будуйніцтва, цесна звязаны з дзеячамі літаратуры і мастацтва, наш друк актывна змагаецца за культуру камунізма.

Савецкі друк — магутная ідэйная зброя партыі.

Журналісты, пісьменнікі, рабкоры і сельскара дзядзечкаў заўра Дзень друку пад знакам дзейнай актывізацыі свай сіл у ажыццяўленні вялікіх камуністычных ідэалаў. Верні і аддана служыць свай Радзіме, заўсёды быць з народам, з партыяй, заўсёды быць на перадавой лініі барацьбы за камунізм — высокае прызыванне ўсіх тых, каму партыя даручыла працаваць у савецкім друку.

Неабходна ўдасканальваць і развіццё сувязі пісьменнікаў, дзядзечку мастацтва, работнікаў культуры і газетнасці і часопіснасці, змагацца за павышэнне багаватасці і дзейнасці нашых друкаваных органаў, за іх глыбокае пранікненне ў незданыя праблемы нашай сучаснасці.

Як сказаў таварыш М. С. Хрушчоў у свай прамове на нарадзе работнікаў прамысловасці і будуйніцтва РСФСР 24 красавіка г. г.: «Мы павінны весці актывнае наступленне на ўсіх фронтах камуністычнага будуйніцтва, а ідэалагічны фронт з'яўляецца адным з важнейшых у барацьбе за камунізм».

Так, наш дзень: наступленне! Наступленне ў імя развіцця новых і новых вяршынь у развіцці эканомікі і культуры, у мастацкай творчасці.

Неабходна ўдасканальваць і развіццё сувязі пісьменнікаў, дзядзечку мастацтва, работнікаў культуры і газетнасці і часопіснасці, змагацца за павышэнне багаватасці і дзейнасці нашых друкаваных органаў, за іх глыбокае пранікненне ў незданыя праблемы нашай сучаснасці.

У сучасных умовах партыя неадасаблівае значэнне пільнаму ідэалагічнай работы. Гэта было падкрэслена на наядуніх сустрэчах кіраўнікоў партыі і ўрада з дзеячамі літаратуры і мастацтва. У канцы мая спіскаецца Пленум Цэнтральнага Камітэта КПСС, прысвечаны задачам ідэалагічнай работы. Зразумела, што ў цэнт-

рмы ўвагі савецкага друку, у тым ліку і літаратурных перыядычных выданняў, стацьця чыпер пятамі ленынскай партыйнасці ў ідэалогіі, камуністычнай ідэянасці твораў літаратуры і мастацтва. Гэтыя крытычныя звесткі шыроку падтрымку шырокай грамадскасці, бо савецкі народ і Камуністычная партыя глыбока зацікаўлены ў тым, каб мастацкая творчасць развілася ў нас у правільным напрамку. Будучы камуністычныя грамадзтва—гэта не толькі высокі ўзровень развіцця эканомікі, гэта не толькі багачэ матэрыяльных дабраў, але і новая, вышэйшая ступень у культурным развіцці чалавечства.

У сучасных умовах партыя неадасаблівае значэнне пільнаму ідэалагічнай работы. Гэта было падкрэслена на наядуніх сустрэчах кіраўнікоў партыі і ўрада з дзеячамі літаратуры і мастацтва. У канцы мая спіскаецца Пленум Цэнтральнага Камітэта КПСС, прысвечаны задачам ідэалагічнай работы. Зразумела, што ў цэнт-

У сучасных умовах партыя неадасаблівае значэнне пільнаму ідэалагічнай работы. Гэта было падкрэслена на наядуніх сустрэчах кіраўнікоў партыі і ўрада з дзеячамі літаратуры і мастацтва. У канцы мая спіскаецца Пленум Цэнтральнага Камітэта КПСС, прысвечаны задачам ідэалагічнай работы. Зразумела, што ў цэнт-

У сучасных умовах партыя неадасаблівае значэнне пільнаму ідэалагічнай работы. Гэта было падкрэслена на наядуніх сустрэчах кіраўнікоў партыі і ўрада з дзеячамі літаратуры і мастацтва. У канцы мая спіскаецца Пленум Цэнтральнага Камітэта КПСС, прысвечаны задачам ідэалагічнай работы. Зразумела, што ў цэнт-

У сучасных умовах партыя неадасаблівае значэнне пільнаму ідэалагічнай работы. Гэта было падкрэслена на наядуніх сустрэчах кіраўнікоў партыі і ўрада з дзеячамі літаратуры і мастацтва. У канцы мая спіскаецца Пленум Цэнтральнага Камітэта КПСС, прысвечаны задачам ідэалагічнай работы. Зразумела, што ў цэнт-

У сучасных умовах партыя неадасаблівае значэнне пільнаму ідэалагічнай работы. Гэта было падкрэслена на наядуніх сустрэчах кіраўнікоў партыі і ўрада з дзеячамі літаратуры і мастацтва. У канцы мая спіскаецца Пленум Цэнтральнага Камітэта КПСС, прысвечаны задачам ідэалагічнай работы. Зразумела, што ў цэнт-

У сучасных умовах партыя неадасаблівае значэнне пільнаму ідэалагічнай работы. Гэта было падкрэслена на наядуніх сустрэчах кіраўнікоў партыі і ўрада з дзеячамі літаратуры і мастацтва. У канцы мая спіскаецца Пленум Цэнтральнага Камітэта КПСС, прысвечаны задачам ідэалагічнай работы. Зразумела, што ў цэнт-

У сучасных умовах партыя неадасаблівае значэнне пільнаму ідэалагічнай работы. Гэта было падкрэслена на наядуніх сустрэчах кіраўнікоў партыі і ўрада з дзеячамі літаратуры і мастацтва. У канцы мая спіскаецца Пленум Цэнтральнага Камітэта КПСС, прысвечаны задачам ідэалагічнай работы. Зразумела, што ў цэнт-

У сучасных умовах партыя неадасаблівае значэнне пільнаму ідэалагічнай работы. Гэта было падкрэслена на наядуніх сустрэчах кіраўнікоў партыі і ўрада з дзеячамі літаратуры і мастацтва. У канцы мая спіскаецца Пленум Цэнтральнага Камітэта КПСС, прысвечаны задачам ідэалагічнай работы. Зразумела, што ў цэнт-

У ПЕРШАМАЙСКІМ нумары «Літаратурнай газеты» Назым Хімет апублікаваў вершы, прысвечаныя Краснай плошчы. Выдатны турэцкі паэт-камуніст гаворыць у гэтых вершах, што ў дні рэвалюцыйных святаў сэрцы мільянаў, мільярадаў людзей — тут, перад Ленінскім Маўзаеам, з усхваляванымі, радаснымі, шчаслівымі калонамі масквічоў.

Гэта і сапраўды так. І сябры, і ворагі нашы — першыя з радасцю і гонарам, другія са страхам і злосцю — глядзелі на экранх тэлевізараў і слухалі па радыё рэпартаж адсюль, з сэрца нашай Радзімы Краснай плошчы.

Як заўсёды ў сонечныя веснавыя дні першамайскіх урачыстасцей, Красная плошча была надзвычай прыгожай. Трыбуны ля сцен Крамля, хоўных Саветаў саюзных рэспублік, нералы і адміралы Савецкіх Узброеных Сіл, наватары сельскай гаспадаркі, вучоныя, журналісты, дзядзечы літаратуры і мастацтва. На Краснай плошчы знаходзіліся замежныя госці, якія прыехалі ледзь не з усяго свету, каб разам з савецкімі людзьмі адзначыць свята міжнароднай салідарнасці працоўных, свята адзінства і брацтва рабочых усіх краін. Былі там таксама члены дыпламатычнага корпуса, ваенныя аташэ іназемных дзяржаваў.

...Час набліжаецца да 10 гадзін раніцы. Пад гром апладзісмантаў на Цэнтральную трыбуну Маўзаля ўзнікаюць таварышы Л. І. Бражнёў, Г. І. Воранаў, А. П. Кірыленка, А. М. Касыгін, О. В. Куусінен, А. І. Мікаіла, Д. С. Паліянскі, М. А. Суслаў, М. С. Хрушчоў, М. М. Швернік, Л. М. Яфрэмаў, Ю. В. Андронаў, П. Н. Дзямічаў, Л. Ф. Ільчоў, В. І. Палікоў, Б. М. Панамароў, А. П. Рудакоў, В. Н. Цітоў, А. М. Шапелін.

Разам з кіраўнікамі партыі і ўрада на трыбуну Маўзаля—дарэгі госьці савецкага народа, наш друг і таварыш, праўдзір рэвалюцыйнай Кубы Фідэль Кастра, а таксама кубінскія таварышы, якія прыехалі з ім: члены Нацыянальнага кіраўніцтва Адаптан партыі сацыялістычнай рэвалюцыі Эміліо Арагонэс Навара, Серхіо дэлі Валье Хіменес, Гільерма Гарсія Фрыяс, Рауль Курбела Маралес. Самымі сардочнымі прывітанямі сустрапа іх Красная плошча.

Гэтыя куранты. Са Спасскіх варот выязджае Міністр абароны СССР, Маршал Савецкага Саюза Р. Я. Маліноўскі. Ён прымае рапартаж камандуючага парадом генерала арміі А. П. Белаводскага, аб'яўжае войскі, якія ўдзельнічаюць у парадзе і ўзнамяца на трыбуну. З вялікай увагай слухае

Святаванне Першага мая 1963 года ў Маскве. НА ЗДЫМКУ: на Краснай плошчы. На трыбуне Маўзаля Ул. І. Леніна. Фота В. СОБАЛЕВА. (ТАСС.)

МАСКВА. КРАСНАЯ ПЛОШЧА

плошча, Масква, краіна, увесь свет чыкамі касак. Руці моцна сіскаюць аўтаматы. Усім свам абліччам салдаты, выхаваныя ў духу вернасці светлым ідэалам Камуністычнай партыі, бязмежна любіць да Радзімы, нібы выяўляюць гатоўнасць да абароны мірнай свабоды нашай арміі і флоту. Ідуць слухачы Ваеннай акадэміі Імя М. В. Фрунзе, Ваенна-палітычнай акадэміі Імя У. І. Леніна, Ваеннай інжынернай акадэміі Імя Ф. Э. Дзяржынскага, Акадэміі брагетанікаў войск, Ваенна-інжынернай акадэміі Імя В. У. Куйбышава, Ваеннай акадэміі хімічнай абароны, Ваенна-паветранай акадэміі.

Рухаюцца баявыя машыны розных прызначэнняў, у тым ліку з ракетнай зброяй. Праслаўленая савецкая пяхота стала не толькі матарызаванай, але і ракетнай!

Услед за падраздзяленнямі паветрана-дэсантных войск, магутных танкаў, ствольнай артылерыі розных калібрав і ракетных устаноў сучасных тыпаў на плошчы паўляюцца ракеты. Яны ўзвасаюцца ў многа раз зросшую магутнасць нашых Узброеных Сіл, ваенную магутнасць Савецкага Саюза.

Камунізм — ясна чалавечтва. І глыбока сімвалічна, што на веснавы першамайскі свята права адкрыць урачыстае шэсце працоўных атрымае маладое пакаленне будуйнікоў камунізма — піанеры, моладзь, спартсмены. Пад аглунылі апладзісменты вясяля група дзядзечы ўзбегла на трыбуну Маўзаля і паднесла кветкі кіраўнікам партыі і ўрада, Фідэлю Кастра і іншым кубінскім гасцям.

Пасля хваляючага, надзвычай прыгожага выступлення фізікультурнікаў на Красную плошчу ўваходзяць калоны працоўных раёнаў сталіцы.

Не раз слухала Красная плошча нахіёныя прамовы Ільча. Адсюль у гадзі грамадзянскай вайны

Ленін праводзіў палкі чырвоная гвардыя на барацьбу супраць контррэвалюцыянераў і іназемных ітэрвентаў. Як сказаў паэт, тут кожны камень Леніна ведае! І, праходзячы па Краснай плошчы ля Маўзаля Ул. І. Леніна, савецкія людзі нібы давалі свайму вялікаму праўдзіру і настаўніку справадачу аб вялікіх справах, якія ажыццяўляюць на яго запавядах.

Вось кроцьчы праслаўлены калектыв маскоўскага заводу «Серп і молат». Некалькі тыдняў назад змена майстра пракатнага стана «300» А. Канярнінава, стаўшы на перадавую вахту, выдала звыш задання дзесяткі тон сталі. Нягледзячы надала пранатываным гэтым перамога, і менавіта таму радасць іх была асабліва вялікая. Сваёй праця працятны заслужылі права быць у першых радах першамайскай калоны.

Паўляюцца эмблема заводу Імя Уладзіміра Ільча. Да апошніх дзён свайго жыцця Ул. І. Ленін падтрымліваў сувязь з рабочымі гэтага прадпрыемства.

З трыбуны вітаюць прадстаўнікоў Аўтамабільнага заводу Імя Ліхачова. Па дарогах чатырох кантынентаў ходзяць аўтамабілі з маркй гэтага заводу. Не адстае ад ЗІЛа і яго маладыя брат — завод малалітражных аўтамабіляў. Яго калектыв прыйшоў на першую майскую дэманстрацыю з вялікай картай змянога шара. У цэнтры яе ярыя зме зорка — гэта Масква. Ад не ў розныя бакі адходзяць сорака бліскучых праменьняў. У со-

рак краін свету пастаўляе завод аўтамабілі «Масквіч»! Вялікае актыўленне на трыбуннах узнімае, калі на плошчы праходзяць тэстывішчыкі «Трохгорнай мануфактуры». З рознакалерных тканін, што выпускаюцца на камбінате, сплелена вялізарная канструкцыя прыгожай сукенкі. На пяцятровым пастамеце стаяць апраўленыя ў гэтую сукенку руская прыгажуня з букетам веснавых кветак у руках.

Паўз Маўзаля ідзе калона Акадэміі навук СССР. Савецкія вучоныя ўносяць вялізарны ўклад у справу будуйніцтва камунізма, у асваенне нязведаных далечынь Сусвету.

З трыбуны гарача вітаюць дзядзечку нашай літаратуры і мастацтва Савецкія людзі ждаюць, каб нашы пісьменнікі, мастакі лічыражы адлюстравалі веды будуйнікоў камунізма, перамогу ў нашым жыцці новых, камуністычных адносін.

Сярод тых, хто пабываў у гэтыя гадзіны на Краснай плошчы, не было чалавека, які б не глядзель за захопленнем на высокага мужнага чалавека, што стаяў на трыбуне побач з Мінітам Сяргеевічам Хрушчовым. «Віва Куба!», «Фідэль — Хрушчоў!», «Мы з вамі, кубінскія браты!» — вітаюць масквічы свайго дарагога госьця — Фідэля Кастра.

Некалькі гадзін цягнулася вялікая першамайская дэманстрацыя на Краснай плошчы. Кампазітары. Верныя прынцыпам Камуністычнай партыі — жыць і тварыць для народа — дзядзечы культуры дакладваюць сёння аб свай гатоўнасці стварыць творы, дастойныя нашай вялікай эпохі.

Мінск на прапу называюць горадам выні і тэхнікумаў. Не злічаны, колькі далі яны спецыялістаў за гадзі Савецкай улады. Ураціны работнікі і калектывні — сёння сядзяць за падручнікамі. Яны рыхтуюцца вярнуцца на свае родныя заводы, у родныя калгасы, каб у жыцці, на практыцы жыццё набытыя веды. І вось яно юнацтва, бадабрае, шчаслівае, кроцьчы ў калонах. Ідуць у шэрагах будучыя інжынеры і матэматыкі, фізікі і эканамісты, урачы і музыканты.

Над першамайскім калонамі студэнтаў беражліва падтрымліваць і працы класікаў марксізма-ленінізма. Ці можна выражэнне выказаць лінію жыцця. Імненні моладзі? У яе ёсць мэта, у імя якой варт працаваць, змагацца, якой можна прывесці свай жыццё.

У калоне дэманстрантаў Савецкага раёна — калектыв Акадэміі навук рэспублікі. Вучоныя Беларусі ўносяць дастойны ўклад у развіццё савецкай навуы.

Вецер калыша шок рознакаляровых сцягоў спартыўных таварыстваў. Кроцьчы гімнасты, лёгкаатлеты, пляцчы, канькабежцы, валебалісты.

Прайшлі апошнія калоны. Закончана першамайскае шэсце. Мічаче яшчэ раз прадэманстравалі сваю агураванасць, вакол Камуністычнай партыі і Савецкага ўрада, сваю рашучасць, не шкадуючы сіл, працаваць у імя росквіту любімай Радзімы, у імя перамогі камунізма.

На плошчы праходзяць калектывы тэатраў, пісьменнікі, мастакі.

БЕЛА.

ЗА ВЫДАТНЫЯ ЗАСЛУГІ Ў БАРАЦЬБЕ ЗА МІР

16 і 17 красавіка 1963 года пад старшынствам акадэміка Д. В. Скабеліцына адбыліся пасяджэнні Камітэта па міжнародных Ленінскіх прэміях «За ўмацаванне міру паміж народамі».

Камітэт разгледзеў паступіўшыя прапановы аб прысуджэнні міжнародных Ленінскіх прэміяў за 1962 год.

За выдатныя заслугі ў справе барацьбы за захаванне і ўмацаванне міру прысуджаны міжнародныя Ленінскія прэміі «За ўмацаванне міру паміж народамі»: Мадзіба Кейта — грамадскаму і дзяржаўнаму дзядзечу (рэспубліка Маврытанія); Маніюль Глезу — журналісту, грамадскаму дзядзечу (Бразылія); Георгію Траікану — грамадскаму і дзяржаўнаму дзядзечу (Народная Рэспубліка Балгарыя); Аскару Німееру — архітэктару, грамадскаму дзядзечу (Бразылія).

УРАЧЫСТАСЦІ Ў МІНСКУ

Раніца мая прыйшла ў беларускую сталіцу. Яна аружыла вуліцы і плошчы шырокімі кумачовымі стужкамі, узняла флагі над кожным домам. У чырвоных хвалях трапяткіх флагаў, у бадзёрых ўсім урачыстых маршах — ва ўсім адчуваецца вялікае свята вясны і прыдчы. Яно выдатнае тым, што з асаблівай сілай адлюстраванае пацудзі аднаення і брацтва народаў усіх краін, яшчэ вышэй узнімае вялікі сцяг пралетарскага ітэрнацыяналізму, сцяг барацьбы за свабоду, брацтва і ішчасце.

І як заўсёды ў дні свят прыгожай Цэнтральнай плошчы. Тут усё напамінае аб вялікай урачыстасці: і шматкаляровыя пано на будынках, і чырвоныя сцягі, і транспаранты. Над трыбунамі — партрэты Карла Маркса і Уладзіміра Ільча Леніна, кіраўнікоў Камуністычнай партыі і Савецкага ўрада.

На плошчы і прылеглах да яе вуліцах высталілі ўдзельнікі ваеннага парада — войскі Мінскага гарнізона. Трыбуны занялі і тэатры. Тут — наватары прамысловых прадпрыемстваў і будоўляў, вучоны і артысты, пісьменнікі і кампазітары, генералы і афіцеры Савецкіх Узброеных Сіл. На грудзях многіх з іх з'яўляюцца Залатыя Зоркі Героў Савецкага Саюза і Героў Сацыялістычнай Працы, дэпутаты азначкі, ордоны і медалі.

На ўрадавую трыбуну падмаюцца Ц. Я. Кісялёў, В. І. Казлоў, К. Т. Мазураў, П. М. Машараў, С. О. Прытычкі, Ф. А. Сурганав, Д. Ф. Філімонаў, В. Ф. Шаўра, Л. Г. Максімаў.

На плошчу выязджае прымаючы парад камандуючы войскамі Беларускай ваеннай акругі генерал арміі В. А. Пільноўскі. Прыняўшы рапарта камандуючага парадом, генерал-паўкоўнік А. С. Бурдзёйна, В. А. Пільноўскі разам з ім аб'яўжае войскі. Ён вітаецца з ім, вышчэ з міжнародным святкам працоўных. Гучым «ура» адзначаюць воіны на прывітанне генерала.

Пасля аб'яду войск генерал Пільноўскі падмаюцца на ўрадавую трыбуну. Ад імя і па даручэнні Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі Беларусі і Савета Міністраў БССР ён вітае і вышчэ салдат і матросаў, сержантаў і старшын, афіцэраў і генералаў, усіх працоўных Савецкай Беларусі з міжнародным святкам працоўных — днём Першага мая.

Пачуліся каманды. Па плошчы рушылі прававоггольнікі войск. Пад гулі ўрачыстых маршаў пайшлі падраздзяленні. Веснавы вецер развае баявыя сцягі. На многіх з іх з'яўляюцца пазалотай баявыя ордоны — сімвал мужнасці і гераізму салдат і афіцэраў, якія ішлі ў бой пад гэтымі сцягамі ў гадзі Вялікай Айчыннай вайны. Салдаты і афіцэры, якія ідуць сёння ў бездакорным страі, мірнай вучобай, штодзённымі справамі множаць славу сваіх часцей і падраздзяленняў.

У аздажэнным страі ідуць гвардзейцы-матрасцікі, артылерысты, танкісты, маракі Пінскага гарнізона. Даюсціца рокат матораў. Ён становіцца ўсё мацнейшым і мацнейшым. На плошчу ўступіла баявая тэхніка — бронетранспарцёры, артылерыя, гвардзейскія мінамёты.

Мічаче з любоўю глядзяць на доблесных воінаў, на магутную тэхніку, якой радама ўзброіла сваю армію.

Армія і народ жывуць у нас адзінымі думкамі, адзінымі пацудзімі. Савецкія людзі глыбока ўсведамляюць неабходнасць умацавання Узброеных Сіл. Яны ведаюць, што Савецкая Армія, вырашчаныя і выхаваныя вялікай партыяй камуністаў, на сваіх сцягах нясце народам не парозу агрэсіі, а мір і бліскучы.

Плошча становіцца асабліва мінагалюднай. Яна нагадвае велізарнае чалавечае мора. І быццам з яго хваля нараджаецца звынакалясто патак. Ідуць школьнікі — наша будучыня. Ідуць тыя, каму будаваць камунізм, каму жыць пры камунізме.

І зноў моцна сцягоў. Пяццю калонамі на Цэнтральную плошчу ўступаюць прадстаўнікі працоўных раёнаў сталіцы.

Дэманстранты нясучы вялікі партыз Уладзіміра Ільча Леніна, з бязмернай любоўю, глыбокай павагай і ўдзячнасцю выяўляюць на ўсіх мовах нашай планеты гэтае імя. Яно стала сімвалам барацьбы ўсіх народаў за свабоду і ішчасце, за сацыялізм і камунізм. З імям Леніна непарушна звязана абнаўленне свету на камуністычных асновах. Ідзі марксісцка-ленінскага вучэння прайшлі на ўсе куткі зямнога шара. З імям Леніна, пад сцягамі ленынізма савецкі народ упольна ідзе да ззяючых вяршынь камунізма.

Над бліскучым патаком калон зарывае ззяюць кумачовыя палот-

Мінск. Цэнтральная плошча. 1 Мая 1963 г. Працоўныя сталіцы на дэманстрацыі. Фота Ул. КРУКА.

ГАРЫЗОНТЫ ПЛАЗЫІ

Сцяпан ГАУРУСЕЎ

Адказная справа — гаварыць аб плазмі. Але, маючы гонар прывесці ў той літаратуры, дзе яшчэ нядаўна чуліся жывыя коласавыя крокі, дзе сёння звонкага гучыць слова сапраўдных майстроў плазмі, я думаю пра наш кроўны абвазак і хачу падзяліцца сваімі меркаваннямі з чытацямі і таварышамі па перу.

Нашы плазмічныя строй — базальдны. Мы выступаем плячю ў плячю, зацікаўлены ў паслявоеным поствой плазмі. Што не ўдасца аднаму — адоле другі. Будзем рэдагаваць сабраўшыся удачам, як сваім уласным, возьмем за справу добрыя панчанкаўскія словы:

Я ні сабе, ні другу даравачь
 Больш не магу страфы шпанды дрэннай.

Плазмі трывае не на прэзідэнцыйнай выдуманай глыбакудзіннасці, а на чалавечай доверліваці ў дацывенні чытача. Палітыка і жыццё, а не пагоня за модай з'яўляецца заўсёды клопатам плазмі. Да будучых пакаленняў доходзіць тая плазмі, якая не агортваецца высокім ветразлю пед ураганамі свайго веку, з найбольш паўночнай выразнасцю сацыяльна-рэвалюцыйнага зместу эпохі.

Сапраўдны плазмі заўсёды быў сапраўдным грамадзянінам. Мы не маем права забываць і сёння аб тым, што яшчэ лунюць над светам цені нявінных атам Хірасіма і Нагасакі, яшчэ маўкліва крычаць родныя абелскі і яшчэ сэрцабіцце немаўлят заглушваецца адвернутымі выбухамі на заваяваных атамных палігонах.

Праўда наша — пераможная шэсце камунізма. Аб гэтым трэба і гаварыць на ўвесь голас, з усім грамадзянін запалам. Успомнім Аляксандра Аляксандравіча. Тады саўвасца плазмі была неўмоўнай, як шыкавы удар. Есць і ў сучаснай беларускай плазмі высокае грамадзянскае прыкметнае. «Слова да Аб'яднаных Нацыяў», «Камунізм» Аркадзя Куляшова, «Партыя Максіма Танка», «Размова з наступнікамі» Пяня Пянячкі, «Вяршыня на Алтай» Анатоль Валюжніка, «Вечер XX стагоддзя» Аляксей Русецкага, «Хірасіма» Сяргея Дзяржэга і інш.

А ці шмат тавару такога грамадзянскага плазмі ў таварышчай маладзёжнай плазмінага прызыўа? Занадта чужына прыслухоўваюцца некаторыя з маладых да падвергнутага скавытанна мейсціна, духоўны свет якога з'яўляецца да перамеру замежнага гука; занадта неабудна камуністычна непаздзілі ўзводзіць у ступень сацыяльных драм; занадта кацяцка плазміваюцца эмоцыі бескрытычных амб. Каб дагадзіць сабам, некаторыя новаўвучаныя ігеніі гатовы гвалтаваць жывую народную мову, аплываць работу таварышаў, аб'яўляць сябе рэфарматарамі, якія прышлі ў плазмі нібыта пасля сусветнага патуны і пачынаюць усё нанова. Адолюць — жангліраванне фармаў плазмінага пазітэ. А дзе набатнасць грамадзянскага слова пазітэ. Дзе высакавольнасць пачуццёў сучаснасці?

Значнасць і навізна плазмі — у значнасці і навізне героя, у ступені яго грамадзянска самасвядомасці. Маштабнасць характары — у маштабнасці яго сацыяльнай мэты. У дэраўляцывага Я. Куляша — гэта беспрэпарты, але неперворны іпані сакі і перас, безамельны мунжы, які замагаецца за права «родзімля завацц», у Куляша саўвасца пераў — «гаспадар абноўленай зямлі»; у А. Куляшова, П. Панчанкі — гэта рамантычны юнак, які ў дні ваіны становіцца салдатам, а ў мірны час — будаўніком, упуўненым, што хутка будзе «камуністамі» ўсе людзі на зямлі, у дэраўляцывага М. Танка — малады развядуўнэр-інтэрнацыяналіст, у сённяшняга — чалавек дэраўляцывага размаку; у П. Броўкі — актывісты змагар за будучыню. Закамерна, што вобраз сучаснасці ў творчасці кожнага нашага плазмі з'яўляецца ў непаўторна-сабастый афарбоўцы, а ў цэлым саўвасца плазмі дзе калектыўны партрэт героя-будаўніча і абаронца камуністычна будучыні. Гармонічна зліцца сабы з калектывам, індывідуальна з грамадствам магчыма толькі ў сацыялістычнай краіне. Гэта і навае прычыноўнае асаблівасць саўвасца плазмі, якая адлюстроўвае духоўнае багацце нашага грамадства сучаснасці.

Калектыўнасць па сутнасці сваёй выключнае аднамернасць, стандарт, эталон сучаснага героя: ён — міногаабелскі, сённяшні прэцывіты чалавек — не падаўнчак, а творца. Пастух, акадэмік, тычачы, паларнік, касмаўт, даярка, селекцыянер, авіяканструктар і г. д. і г. д. — усё гэтыя прафесіі творчыя і, значыць, заклучаюць у сабе магчымыя развіцця, удасканалення, узбагачэння сабы.

Спектр пачуццёў сучаснага чалавека пашырыўся неабмежавана. Праграма нашай партыі усклаўняла свай чалавечнасцю, гістарычнай логікай, разлічанаю прадзвіжачнасцю. Пасля шасцінак вяснінкіх агляданых нашых клопцёў адчувацца змяніліся ўжывенні аб імкліваці, часе, прасторы. Разумныя машыны дапамагаюць чалавеку ў нялёгкай рабоце думкі. Наша імяніна дзе міру і дружбы збліжае нас з людзьмі добрай волі на ўсім свеце. Што гэта дзе плазмі? Безліч праблем, тэм, сюжэтаў, канфліктаў. Якая панарамнасць, якая шматколернасць!

Слухач жыццё — толькі так можа стаць перад сабой задачу. Адрыв ад складанай жыццёвай праблем, ад паступа сучаснасці непазбежна вядзе да мастацкай квалітэці, да ідэіных пэмплык. Злітніцна з народам, з яго гераічнай барацьбай і натхненнай працяй абумоўлен пспех лепшых твораў саўвасца плазмі. Каб А. Куляшоў і П. Панчанка не былі салдатамі, не было б нас «Сцяга бригады» і «Іранскага дзёнініка». Дружкімі з жаласлівамі Я. Куляша і Я. Колас, што дело ім матэрыяла для многіх выдатных твораў.

Рэду, што мае сабы па перу ўрываюцца ў жыццё, асаўвасцаючы новыя пласты нашай рэалітэці. Напрыклад, Ул. Няўдзельна з Салігорска прывёз добры вершаваны рэпартаж, Г. Бураўскі — нізку жыццядарнасных вершаў з Полацкага нартабуда, А. Пысін — цікавыя вершы з цывільных зямель. Можна, і не ўсё аднолькава ўдалося названым плазмам, але выхад на шырыніны плацдармы акрылілі ў думку, абвастрыў зрок, абмадзілі дыхненне. Надакучыла таптацца да дэдаўдзіх бязоці, аб якой толькі павадамілялася, што яна стаць пад яном. Перад нам — абсяг рэспублікі і ўсёй краіны, жыццё ва ўсёй паўнагучнасці і шматколернасці.

Усім нам трэба вучыцца — удумліва, натхнёна, шырока, інакш атрымаецца самакружненне на месцы. Сімплоты гэтага, напрыклад, яна прэстываюць у творах Васіля Макаравіча, які толькі што пачынае ўводзіць у плазмі. Герой яго першага зборніка «Вогненная камята» і вялікая нізкі ў часопісе «Маладосць» (1963, № 3) запаліваюць інтанцыянага нагадава чалавека, які употай апраўчу чужыя гіратур і радуюцца, што сур'ёзна выглядае ў ім дарослым. Не збярэючыся рабчы усвабавы разгляд творнасці ма-

стаўляючы, нарэшце, пра метафарынасць.

Есць розныя плазміны. Ады, як горныя ручаі, адрыв набіраюць хуткі разгон, аспляляюць калейдаскопам метафар, хваляючы дню за перыстымі карунімі красамуства а.

Усім нам трэба вучыцца — удумліва, натхнёна, шырока, інакш атрымаецца самакружненне на месцы. Сімплоты гэтага, напрыклад, яна прэстываюць у творах Васіля Макаравіча, які толькі што пачынае ўводзіць у плазмі. Герой яго першага зборніка «Вогненная камята» і вялікая нізкі ў часопісе «Маладосць» (1963, № 3) запаліваюць інтанцыянага нагадава чалавека, які употай апраўчу чужыя гіратур і радуюцца, што сур'ёзна выглядае ў ім дарослым. Не збярэючыся рабчы усвабавы разгляд творнасці ма-

Гэты здымак зроблены ў адрыве мастацтва. Цэнтральная фігура — мастацтва і музыкі цывільнасці твораў мастраў жыццывы, скульптурны, новымі песнямі беларускіх нампазітараў.

РОЗДУМ МЕРКАВАННІ ПАЛЕМІКА

Натуралістычная прыземленасць прывядзеных рэду абражае здаровы густ. Нельга так пісаць пра светлае!

Я спыніўся на верхах В. Макаравіча таму, што ў яго найбольш наглядна праяўляецца зліпнасць ухаватасці, характэрнай і для некаторых іншых маладзёжых плазмінага.

Грамадзянскае чуйнасць плазмі да часу, пільная ўвага да ўсёго, што адбываецца ў сучасным свеце, расшырае магчынасць плазмінага мыслення. Можна спасціцца на творнасці А. Таўрадоўскага, М. Танка, П. Панчанкі, А. Куляшова. У іх — у кожнага па-свойму — слова набывае здэўляючую сімтывінасць, сэнсава-эмацыянальную ёмістасць.

Мне кожны год, нібы жыццём другім, жыццё ў дэдаўдзіх год наш дэдаўдзіх... Я — вініку жытцінага дэдаўдзіх... Мільёны дэдаўдзіх змяняюць у мым. Нічога дэ да дна не вычарпаны лісе.

Не золатадэдаўдзіх і не бое — Дзевятчынам вяснам вываленым атам. Жыццёпачуць плазмінага і ў лісеб, Каб жыць для іх таварышам і братам. Але і гэта не апошні лесе, Які мне некам судзінамі двідзятчынам.

Пэратыварыцца буду зноў і зноў З іды ў плочы з жыццём у жыццё другое... Касмаўт і пачуццё ў жыцце тако, Як быццам мне не пачуццё радю, А нічо стагоддзі — самае малое.

(А. Куляшоў).

Сіла такіх твораў — у іхнастымым руху думкі, дынамічнасці пачуццёў, у філасофскім напуўненні плазмінага слова. Яно, прайшоўшы праз глыбіню аўтарскай задумкі, паўстае перад нам у зліпцівай шматколернасці.

Хачу закрануць і пытанне традыцыі і наватэрасця, якое дыскуціравалася ў многіх артыкулах. Як пісаць? Выявіліся даве супрацьлеглыя плазміны — адны давадзіць, што законы пераўсця не трэба, другія сцвярджаюць, што класіка вынрала сябе. Гэта — краінасці. Вядома, што любая форма з часам касцяне і, страўшыць здольнасць выражаць новы змест, вымагае абнаўлення. Інакш мы б дэ сённяшняга дня пісалі гекзаметрамі. З другога боку, нельга нічога старыць прычыноўна новага, не абіраючыся на вопыт пераўдзіх. Значыць, трэба прымаць пад увагу разную мэтазгоднасць у кожным канкрэтным выпадку.

Прыхільныя карэзнай мадэрнізацыі формы спасываюцца на сучасную сусветную плазмінага, на тое, што ў некаторых краінах Захаду адмовіліся ад рытмі і дэспілітыванага рытму, беручы за аснову алітраўнамапрывененна плазмі ў наш час настолькі магнапланаво, што лепшыя здыбкі сусветнай плазмі ў пэўнай меры будучы здыбкі і ў нашых мастацкіх дэдаўдзіх. Але запаліваюць слова нельга — у кожнай плазмі свае традыцыі, свой нацыянальны каларыт і чым больш самабятны, самастойнай будзе наша плазмі, тым больш цікавай яна будзе для іншых народаў.

Прыхільныя карэзнай перабудовы, мадэрнізацыі, спасываюцца, нарэшце, на навуковы прагрэс: навуку, навуковы дасягненні тэхнікі перамянілі нашы ўжывенні аб саўвободзе, і плазмі трэба інтэлектуальна пераўзброіцца. Гэта справядліва толькі ў пэўным сэнсе. Бо чалавек па-ранейшаму застаецца чалавек — са сваімі страўямі, імкненнямі, уздэтам і падаўнчымі, і плазмі не падаўнчым навуку, як і навука плазмінага. Яны і надалей застануцца роднымі сёстрамі ў пэўнай ісіцы і характа, роднымі, але рознымі. Ва ўсім разе, зэдчы іх атаксамляць нельга.

У некаторых дыскусіійных артыкулах многа гаворыцца аб асаўвасцаўнасці, падсвядомасці, метафарынасці, які вызначальны рысы сённяшняй плазмі. Асаўвасцаўнасць узбагачае плазмінага, калі не пераўсця логіка ўжывення, яна, як паветра ў лёгкіх, дэраўляе ў жыццёва-разумных дозах. Інакш мы ўпадваем ў эмацыянальны захат. Падсвядомасць можна зразумець толькі як першапачатковы творчы імпульс. Калі ж быць у гэтым самазэту, тады мы будзем вымушаны адмовіцца ад сьвядомасці творчай волі, каб дагадзіць плазмінаму луніцэму.

І, нарэшце, пра метафарынасць.

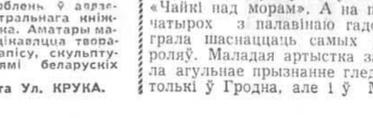
Есць розныя плазміны. Ады, як горныя ручаі, адрыв набіраюць хуткі разгон, аспляляюць калейдаскопам метафар, хваляючы дню за перыстымі карунімі красамуства а.

Тамара Шашніна ў Гродзенскі абласны драматычны тэатр прыйшла ў сярэдзіне сезона 1959 года, скончыўшы Беларускі тэатральна-мастацкі інстытут.

Значыцца ўсёх маладых актывісткіх гарадоў, куды тэатр выязджаў у час летніх гастролью. У Гродзенскім тэатры цяпер Т. Шашніна займае вядучае становішча, яна — член мастацкага савета тэатра і карыстаецца заслужанай павагай калектыва. А самае галоўнае — яна жыве цікавым творчым жыццём.

Ужо ў працы над першай роллю Т. Шашніна правіла свае выдатныя здольнасці і добрую працы ў той ці іншы перыферычны тэатр і сустраўшы там раўнадушнасць да іх творчых імкненняў, прафесіянальна-халодна і нячулае стаўленне да іх першых крокаў (што суправаджаецца часам прамерна прабаўленай крытыкай недахопаў ІХ Інстытутага выхавання) — траціць сваю творчую ініцыятыву і працаздольнасць. І, папрацаваўшы так — з апушчанымі крывіцамі — некаторы час, яны ўжываюць з гэтага тэатра на пошукі лепшых умоў.

Тамары Шашнінай «пананавала», — яна адрыва з атрымава вядучую і цікавую роллю ў спектаклі «Чайка над морам». А на працягу чатырох з паловама гадоў сцвярдала шаснаціцца самых розных роллю. Маладая артыстка заваявала агульнае прызнанне глядача не толькі ў Гродна, але і ў Мінску.

Фота Ул. КРУКА.

Другія, як раўнінныя рэкі, вытокам сваёй творчасці маюць крывіцы сімплы і надзеяны, вядома, але няўлічна макураваюцца наперад адлюстроўваючы ў сваёй плыні усё большыя дэдаўдзіх. Праеммернасць абодвух напрамкаў не выклікае сумненняў. Апошні, для мяне сабаста, бліжэйшы, бо тоць у сабе магчынасць плазмінага зласу.

У нас пакулі што няма існасці ў вызначанні жанра плазмі. Існуе перакананне, што рэчы шырокага эпічнага размаку — вершаваныя апавяданні, раманы і вершы — у машыні дэ будучы аўтарства, права на існаванне прызнаецца за лірычнай плазмі, пераўсця рэпартажам, хронікай. Апошнія два жанры настолькі ісітны і амафны, што не падаўнчым зручна азначэннем, і пад выглядам рэпартажу і хронікі друкуюцца і цыклы вершаў, якія не маюць заканчэння і звязаны між сабой толькі тэмай, і творы, не арганізаваны сюжэтам. Вядзі, гэты шлах мала перспектывы: гэта усё роўна, што глядацьца ў лабітае лустра. У лірычнай плазмі больша будучыня — яна дэ прастор для выяўлення аўтарскіх настраў і разваг. Але і лірычная плазма мае прыблізнавы контурны. Значыць, і яна не можа паслужыць дастатковым падмуркам для стварэння шырокіх плазмінага палотнаў пра сучаснасць. Справа не ў тым, каб жанравыя аднакі ўшаміць у гарст жорсткіх правіл. Лірыка-эпічная плазма па прыродзе сваёй не можа ахапіць шматлікіх пластаў жыцця.

На маю думку, вялікую будучыню мае жанр шырока-панарамнай плазмі, які умоўна можна вызначыць, як арганічнае спалучэнне філасофска-псіхалагічнага роздуму, індустрыяльнага пейзажу, жанравых сцен, аб'яднаных эпічнасцю маштабнай плазмінага задумкі, якая ахопляе кардынальны маральна-этычныя праблемы сучаснасці ва ўсёй складанасці плазмінага-перспектывіну карціну сённяшняга свету ў адной каласальнай карціне. Спробы такога роду намяніліся ў творчасці Ул. Маўкоўскага, П. Няруды, Н. Хіметы, Ул. Дураскі, А. Таўрадоўскага. Значыць, магчымыя паспяхавыя ажыццяўлення гэтай задчы можна прызнаць рэалічнай.

Для выражэння плазмінага роздуму прыдатны і малыя формы. Але не толькі ў гэтым клопата плазмі. Каб старыць аб'ёмна вялікі карціны сучаснасці, лірычных сродкаў яна недастаткова. Трэба адначасова не выпускаць з погляду і шырокі агульны план.

ЗАГЛЯНЕМ У САТЫРЫЧНЫ ЦЭХ

На сакрэт, што і ў наш час некалькі літаратары глядзяць на сатыру, як на літаратурнае другога эшлона. Па трапінам у вызначэнні К. Краўчы, сатыру літпаглядзіце ад часоў свекі. Гэта тады вліяса бесцэпнасці: «быць ці не быць» саўвасцай плазмінага.

У сваёй прамова на сустрачці кравікунай партыі і ўрада з дэдаўдзіх літаратуры і мастацтва В. Савікіна вядучую роллю адгуваў сатыру, у прыватнасці байкі. «Сатыра — гэта як вострая брыта; паказвае нарэц чалавека і адрыв, які добры кіржур, зрэзае іх. Але зброя сатыры трэба ўмець добра карыстацца, як кіржур карыстаецца сваім нажом, а тым, каб зрэзаць шкодную нарэц і не пашкодзіць арганізм, не нанесці яму шкоду. Тут патрэбна майстэрства. Калі не авалодду гэтым майстэрствам, то не барыся, таму што прынесеш шкоду іншым, ды і сабе рукі парэжаш».

Лішнім будзе даказваць, што літаратурны жанры выклікаюць патрэбу усвабавога адлюстравання жыцця. Каб адлюстравач жыццё ва ўсёй яго складанасці, нельга, вядома, абіцца і без сатыры. І наўрад ці правільна рабчыць тая, хто паўтарае даўно адкінуто самай практычнай думку аб адміранні жанра байкі. І як не ўспомніць тут словы В. Вялінскага аб тым, што «байка, як сатыра, была і заўсёды будзе цудоўным родам плазмі, пакуль будзе з'яўляцца на гэтай ніве лодзі з тэлітам і розумам».

Байка — жанр складаны, патрэбуе ад пісьменніка вялікага майстэрства. І вельмі добра, што пра яе ўсё часцей пачала вестіся гаворка. Толькі за апошнія дзятры вяду надрукавана некалькі артыкулаў і рэцэнзій, выйшла кніжка Я. Казей. У іх, на наш погляд, выкладзены і абгрунтаваны асноўныя патрабаванні да байкі, разгледзены творчасці сучасных беларускіх кравікуці. Ці прысхучіліся байкаціцы да голасу крытыкі? Не, не зусім. Яны выстаюць супраць правільных, дабраўдзіхных зваг.

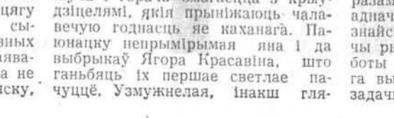
Новая кніжка Уладзіміра Корбана «Гэта гэта вядучы» адрываецца «Прапатоламам, у якім пазт не-даўхэкснона заяўляе:

Ідзе размова
 Спрод дзюхчых літаратураў тэй ісіх,
 Дэдаўдзіх баянітэці да выноўдзі,
 І мы ўтэ ледзь вядучым поці.
 Мы сцывірач свядуванняў тавіх.

Улаў алгагрычны вобраз — гэта трапная аналогія да пэўнай жыццёвай з'явы ў чалавечым грамадстве.

І. ПАПОЎ, заслужаны артыст БССР

Магілёў, Гомелі і рэду ўкраінскіх гарадоў, куды тэатр выязджаў у час летніх гастролью. У Гродзенскім тэатры цяпер Т. Шашніна займае вядучае становішча, яна — член мастацкага савета тэатра і карыстаецца заслужанай павагай калектыва. А самае галоўнае — яна жыве цікавым творчым жыццём.

Фота Ул. КРУКА.

асобных герояў, якія павінны быць паказаны і вонкава і знутры. І тут, у адлюстраванні масавых сцен, у спалучэнні розных зрочавых ракурсаў шмат чаго падкажа плазмі вопыт кінематаграфіі. Кінематаграфічная дынамічнасць дазваляе, не трацячы адчування калектывнай мэтаміненнасці, канцэнтравана ўвагу на выяўленні псіхалогіі персанажаў. Вядома, што ў такіх плазмах аўтар, выступаючы таксама дэдаўдзіх асабай, прапукае плазмі і праз сябе, але гэта не палягае, а ускладняе задачу. Адолюць яна, што дэталізацыя павінна быць не прамернай, а ўзвжана-эканамнай, каб не трацілася жыццёвая праўдальнасць і эмацыянальная паўнацэннасць, каб чалавек голас не заглушваўся індустрыяльным гулём. Класіка і тут саслужыць добрую службу — неавучыць дакладнаму псіхалагічнаму партрэту, вмістасці і маляўнічасці слова, жыццёвай перааналітычнасці, паказвае, як мэтазгодна з'яўляць шматлікіх герояў. Вядучы плазмінага спадчына — узлётная паласа нашай плазмі.

Вершыца, што саўвасца плазмі стане герадзісткай на новабудулах, наступнай — срод дапуцітай моладзі, жанчынай-маці — клопатах аб будучыні. Што надае ўпуўненасць у яе росквіце?

Яе герой — чалавек ідэінай акрыленнасці і алмазнай прэзыратысці душы. Не расчлуплена сьвядомасць, а мэтанакіраванасць, не псіхічная неўраўнаважанасць, а эмацыянальная мускулістасць, маюць вастаюць у суровых выпрабаваннях нашага нялёгкага веку, паслужыць для людзей данкаўскім сьвечам.

Яе чалавечнасць — мера грамадзянскай патрабавальнай чуйнасці, далёкая ад нацыянальнай абмежаванасці і ад беспалартнага касмалітывізму.

Яе развядуўнасць, г. зн. дэясная перспектывінасці і прабаўлінасці, абумоўлена марксісцэ-ленінінскім сьвядомлядам.

Яе інтэрнацыянальнасць, якая грунтуецца на творчым сьвядомні лепшых здыбкіў усвабавачай плазмінага культуры, на вопыце плёнага супрацоўніцтва братніх плазмі народаў СССР, краін сацыялістычнай супраўдзінаці і прагрэсіўнай плазмі свету.

Яе уснароднае сьвядомства, г. зн. масавае зацікаўленасць культурнае і саўвасца чытача ў росквіце роднага плазмінага слова. Не арыкул, а чорнаробчы вялікай арміі будаўніку камуністычнай культуры — ідэал сьвіншанца плазмі.

Імяна тма мы будзем марыць аб Пэзіна жыноі і жоноі. Выходны дум і прастоты, як плазмі найвышэйшай дасканаласці. Жывой, бо аснова яе павінна быць наша трапная рэалітэці; сьвасяй, бо яна павінна несці людзям светлую веру ў высакорачнасць нашых спраў; высокім дум, бо яна павінна выражаць перадавыя, камуністычныя ідэі нашага веку; прастой, бо яна павінна быць зразумелай народу.

Зразумела, што пісьменнік павінен знайсці яе і паказваць чытачу. Тое, што ў нашых байкаціцах часта не ўдаецца алгагрычнымі вобразамі, можна вытумаваць наступнымі прычынамі: папэрашы, героімі іх твораў нярэдка выступаюць звары і птушкі, пра якія не толькі чытачы, але і самі пісьменнікі вельмі мала ведаюць; па-другое, «штэтзкіх» жыўдэ паказваюць у нехарактэрных для іх абставінах, прыпасаюць ім неўласцівыя якасці і звычкі; па-трэцяе, у сюжэце байкі слаба дадаецца бытавы фон, тая арэна, на якой дэяніваюць героі твора.

У байцы Э. Валасевіча «Лісная тактыка» героімі з'яўляюцца Лось, Мядзведзь, Воўжы і Ліса. Але што ў іх ёсць звырэнат Нічога. Дык навошта яны спатрэбіліся байкаціцу? Лось і Мядзведзь у валасевічавай байцы гарантуць Воўжыку, што хутка, калі здадуць жыліне, яны адпусціць яму неюрку, а барлогу? Ліса ж са свайго боку раіць Воўжыку паехаць падлячачыца на Кайка і прапаўне яму пучыць. Паехаў, небарэка, ды епрываў там працудрыць. У байцы Ул. Корбана «Харынава камандзіроўка» дэяніваюць Тар і Ліса. Калі ў першым творае хоць было сказана, што размовы паміж героімі адбываюцца ў лесе, дык у другім плазмі разгортваюцца на вакзале, у рэстаўрацы і гасцініцы. Тар з Лісою, замест таго, каб, напрыклад, грывіцца за куры, п'юць шампанскае, пасля яна ўнікае ў свой нумар, а ён лоніцца ў дзверы, маючы маралізаванне «Вера, людзям, ды не будзе занадта працэскам» (у першым творае); «Сумленна дома, сукіні сын (!), не пакідай!» (у другім творае), пра што хочучы сказаць яму байкаціца, але гэта не выр'ятовае іх твора. У іх няма жыўдэ вобразаў, узнівае вядомае супрацьнасць, якая выключна мастацкую перааналітычнасць твора. Свіння ў байцы К. Краўчы «Абраз» адрыта заяўляе:

А ні гарэлі, ні пілі,
 Ні іпаўдзі сімплоты,
 Не ішо і з ролу.
 А толькі п'ю памы і вяду...

З такім жа прэвам аб гэтым маюць заявіць корбанаўскія Тар і Ліса, і заявілі б, каб... не былі п'ючы. Есць у Корбана ўдалыя алгагрычныя вобразы байкі («Сучка і каубас», «Коны і Жаба», «Зух і іш»), або вось байка Э. Валасевіча «Кот і Воўжык». Тут усё натуральна і абмелуць вобразы, і супрацьпаставленні. Алгагрыч вытумуля і шматзначны. Кот жыць, як бог, есць іх абасы, і сміятан, і творагі, «мурлыкнае на сон гаспадару».

Нашым байкаціцам трэба ўлічваць асаблівасці чалавечага мыслення, памятаць, што, як вельмі слухна заяўляў А. Франс, «слова — гэта вобраз», а слонкіч — гэта цэлы свет у афарычных парадуку. Калі пісьменнік называе свайго героя Мядзведзем, то ў чытача ці слухача адрыв узнікаюць пэўныя ўжывенні, асыцыяцыі, бо само слова ўлічвае на характэр абмелуцьны жыццёвай з'явы. І калі аўтар, не прымаючы пад увагу такой абразы, які імя героя (моўляў, завіся ты хоць Лёў...), падае ў творае адвольныя сітуацыі і дэяніі сваёй персанажу, не ўлічвае рэальнае становішча рэчаў, то гэтая назва перстае несці якую б там ні было мастацкую функцыю, павісе ў паветры, замест таго, каб абмелуцьны, тыпізаваць.

Увесь мастацкі сэнс алгагрычнага вобраза, сродкі тыпізацыі яго ў творае павінны так ці інакш пераклікацца з характарам героя, у якім павінен быць пэўны ідэіны сэнс. Маючы, перш за ўсё для сатыры, да байкі характэрна тое, што вобраз, усвабавлены ў

дзіна на жыццё і на сваё месца ў імя Віна Т. Шашнінай у канцы спектакля. Мы верым; яна знойдзе сваё вялікае імясцэ.

Першая сустрача з глядачом прынёсла маладой артыстцы радасць поспеху. Адык у гэтай працы былі і істотныя недахопы. Паводзіны Вікі былі не заўсёды псіхалагічна дакладныя. Правільна адчуўшы ўнутранае жыццё сваёй гераіні, Т. Шашніна прапусціла ў некаторых сцэнічных учынаках лічбы матывіроўкі. Вобраз у цэлым атрымаўся нешматграфны і духоўна кривы збедніны. Калектыву зварнуў яе ўвагу на гэта і Т. Шашніна разумна ўспрыняла крытыку.

У тым жа сезоне маладой артыстцы даўдасца сыгравць яшчэ дэве вялікія ролі: Ангелу ў «Ангеле» Г. Севасціянолу і Марыну ва «Уладзе цэнтры» Л. Талстога. Гэта была вельмі вялікая нагуцца для маладой таленту. Але разам з тым гэта быў і сьвасабавы экзамэн для яго. І тое, што абдэвае работы былі завершаны на праця

МАСКВІЧЫ
АПЛАДЗІРУЮЦЬ
БЕЛАРУСАМ

Творы беларускага мастака Абрама Іосіфавіча Кроля добра вядомыя гледачам. Яго карціны, эцюды, пейзажы, нацюрморты, маляванні, створаныя за трыццаць гадоў, шмат разоў выстаўляліся на розных выстаўках, многія з іх захоўваюцца ў музеях рэспублікі.

Гэтымі днямі А. Кроль споўніў 50 гадоў. Праўленне Саюза мастакоў БССР звярнулася да юбіляра з прывітаннем.

— Дарагі Абрам Іосіфавіч, гаворыцца ў ім, — горава вішнем

вас, нашага таварыша па працы, таленавітага жывапісца, з 50-годдзем дня нараджэння і 30-годдзем творчай дзейнасці.

В І Н Ш У Е М!

роў, — гаворыць Абрам Іосіфавіч, — голкі эцюды, магчыма, яны потым ператворыцца ў карціны, якія гэта пейзаж, які я пісаў на Маскоўскай шашы пад Мінскам.

Абрам Іосіфавіч адзімае пакрывала з вялікай карціны, прысвечанай прыездзе кітайскіх таварышаў у Беларусь і краінасць. Работа над ёй яшчэ ў працягу. Працуе мастак і над купальскай серыяй. Адно з апошніх карцін аб Купале — «Дума аб Радзіме», якая цяпер знаходзіцца ў купальскім мемарыяльным музеі, мы разгледзім у наступным нумары.

А. КРОЛЬ. Янка Купала. Дума аб Радзіме.

Ілья ГУРСКІ

ЖАБРАКІ
ДУЖАМ

Пісьменнік Ілья Гурскі працуе над рамана «Вечер вёну» аб настрайчаным рэвалюцыяй факце і падзеі: Лютаўская буржуазна-дэмакратычная рэвалюцыя ў Петраградзе, у Беларусі і на Заходнім фронце.

дэмакратычна аб рэвалюцыі, з нашай прыпынкай, што затрымана дастаўкай, — абвясціў Фалькенгайн.

— Зразумела, яны лічаць дагавор грабежніцкім. — Тады за што мы ваявалі, наклілі столькі сьлёз? Не, гэтага нельга дапусціць!

А Г Л Я Д
МУЗЫЧНЫХ
ТАЛЕНТАЎ

Гарадскі Дом народнай творчасці Мінска праводзіць конкурс самадзейных кампазітараў і талентаў у галінах вакальнай і харавога твор.

— Значыць, далей утойваць аб падзеях няма сэнсу? — Так.

— Я вас слухаю, — прыступіў абшчым ён.

ФОТААЛЬБОМ
Ф. БАГУШЭВІЧА

Нядаўна фондзі Беларускага дзяржаўнага гістарычнага музея папоўніліся рэзідзія экспанатаў, якія расказваюць аб жыцці і творчасці беларускага мастака Ф. Багушэвіча.

— Неадкладна перадайце нашы штатбы мой загал: пасля ва ўсе часы паведамленне аб рэвалюцыі, з прымыскай — затрымана дастаўкай, — распарадзіўся камандуючы.

— Не бойцеся, я не застрэлю, — запэўніў Фалькенгайн. — У мяне хоцьбы сьлёз перанесці ганьбу.

ГРАМАДСКІ САВЕТ

Аб падрыхтоўцы да рабінных вясновых свят песні і ўдзеле ў іх юных аматараў музыкі гаварыцца на абласной нарадзе дырэктараў музычных школ, якую наладзіла праведзе Мінскае абласное сельскае ўпраўленне культуры.

— Што рабіць? — схапіўся за галаву ён.

— Што вы гаворыце, бог з вамі? — спалохаўся фон Шільд.

МАЙСТРЫ РОСПІСУ

Суверны, сервізы, імяныя прыгледзецца да гэтых вырабаў, якія цяпер даволі часта сустракаюцца ў магазінах нашай рэспублікі.

МАЙСТРЫ РОСПІСУ

Зрэшты, Аляксандра — не выключэнне. У цэху кожны атрымаў спецыяльную адзнаку. Юрый Данілаў, муж Аляксандры, таксама спачатку вучыўся прафесійна трымаць у руках пэндзаль, пазнаваў гайты фарбаў, што ўжываюцца ў кераміцы.

А Г Л Я Д
МУЗЫЧНЫХ
ТАЛЕНТАЎ

Гарадскі Дом народнай творчасці Мінска праводзіць конкурс самадзейных кампазітараў і талентаў у галінах вакальнай і харавога твор.

ГРАМАДСКІ САВЕТ

Аб падрыхтоўцы да рабінных вясновых свят песні і ўдзеле ў іх юных аматараў музыкі гаварыцца на абласной нарадзе дырэктараў музычных школ, якую наладзіла праведзе Мінскае абласное сельскае ўпраўленне культуры.

А Г Л Я Д
МУЗЫЧНЫХ
ТАЛЕНТАЎ

Гарадскі Дом народнай творчасці Мінска праводзіць конкурс самадзейных кампазітараў і талентаў у галінах вакальнай і харавога твор.

А Г Л Я Д
МУЗЫЧНЫХ
ТАЛЕНТАЎ

Гарадскі Дом народнай творчасці Мінска праводзіць конкурс самадзейных кампазітараў і талентаў у галінах вакальнай і харавога твор.

А Г Л Я Д
МУЗЫЧНЫХ
ТАЛЕНТАЎ

Гарадскі Дом народнай творчасці Мінска праводзіць конкурс самадзейных кампазітараў і талентаў у галінах вакальнай і харавога твор.

А Г Л Я Д
МУЗЫЧНЫХ
ТАЛЕНТАЎ

Гарадскі Дом народнай творчасці Мінска праводзіць конкурс самадзейных кампазітараў і талентаў у галінах вакальнай і харавога твор.

А Г Л Я Д
МУЗЫЧНЫХ
ТАЛЕНТАЎ

Гарадскі Дом народнай творчасці Мінска праводзіць конкурс самадзейных кампазітараў і талентаў у галінах вакальнай і харавога твор.

А Г Л Я Д
МУЗЫЧНЫХ
ТАЛЕНТАЎ

Гарадскі Дом народнай творчасці Мінска праводзіць конкурс самадзейных кампазітараў і талентаў у галінах вакальнай і харавога твор.

А Г Л Я Д
МУЗЫЧНЫХ
ТАЛЕНТАЎ

Гарадскі Дом народнай творчасці Мінска праводзіць конкурс самадзейных кампазітараў і талентаў у галінах вакальнай і харавога твор.

А Г Л Я Д
МУЗЫЧНЫХ
ТАЛЕНТАЎ

Гарадскі Дом народнай творчасці Мінска праводзіць конкурс самадзейных кампазітараў і талентаў у галінах вакальнай і харавога твор.

А Г Л Я Д
МУЗЫЧНЫХ
ТАЛЕНТАЎ

Гарадскі Дом народнай творчасці Мінска праводзіць конкурс самадзейных кампазітараў і талентаў у галінах вакальнай і харавога твор.

А Г Л Я Д
МУЗЫЧНЫХ
ТАЛЕНТАЎ

Гарадскі Дом народнай творчасці Мінска праводзіць конкурс самадзейных кампазітараў і талентаў у галінах вакальнай і харавога твор.

Вярэньні і шэрагі

Ф. ЖУКОўСкі — ВІКАНАўЦА РОЛІ ЛЕНІНА

Імя Фелікса Жукоўскага, які не адзін дзесятак год выступае на тэатральнай сцэне, добра вядомае польскім працоўным. Ён увайшоў у гісторыю польскага тэатра як першы і нелюбимы ў краіне артыст, які выканаў ролю Уладзіміра Ільіча Леніна.

Ф. Жукоўскі — артыст вялікай мастацкай сілы — жыве і працуе ў Лодзі. Ён — дырэктар мясцовага тэатра імя Стэфана Ярача, яго мастацкі кіраўнік, рэжысёр і артыст. Мы звараліся па тэлефоне з Ф. Жукоўскім і прапавілі яму расказаць, які ён працаваў над ролямі Леніна ў п'есах М. Пагодзіна «Чалавек з ружом», «Крамлёўскія куранты» і «Трацыя патэтычная».

— Калі польскі тэатр ва Уроцлаве, — гаворыць артыст, — вышэйшы паставіць п'есу Пагодзіна «Чалавек з ружом», а гэта была першая паставка ў Польшчыне, дык як рэжысёр, так і артыст разумеюць, якую вялікую адказнасць яны бяручы на сябе. Творчы калектыв не адзін раз праглядаў дакументальныя фільмы часоў Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі, што, бесспрэчна, мела для нас вялікае значэнне. Але для мяне гэтага было мала, бо я прадаваў на ролю Уладзіміра Ільіча. Я пазнаёміўся з асцяжным матэрыялам, звязаным з жыццём і працай правадыра міжнароднага пратэставіцтва, наведваў Пароніна, дзе і дагэтуль жыве некалькі чалавек, якія добра памятаюць той час, калі Ленін жыў у гэтым мястэчку. Я прачытаў таму ўспамінаў аб Леніне. Праз тры месяцы пасля напружанай працы над ролямі я ўжо ўваўляў сабе, як выглядаў Ільіч — мыслічы, ваўняны, прасты чалавек.

— Вывучаючы фатаграфіі і партрэты Леніна, — працягвае Ф. Жукоўскі, — я звярнуў увагу на вядомую карціну, дзе Уладзімір Ільіч сядзіць у пакрытым чарным крэсле ў сваім кабінце. Я сцілі ролю ўзнаўляў гэтую сцэну ў сябе дома і чытаў прамовы правадыра Вялікага Кастрычніка. Не таворы і артыкулы, а прамовы. Памайму, менавіта прамовы Уладзіміра Ільіча даюць магчымасць уявіць сабе сілу яго перакананасці і мэтанакіраванасці.

У заключэнне артыст гаворыць, што спектакль «Чалавек з ружом» прайшоў з вялікім поспехам. Крытыка высока ацаніла ігру калектыву тэатра.

— Роля Уладзіміра Ільіча Леніна ў «Чалавек з ружом», — дадае Ф. Жукоўскі, — дарэка мне да сённяшняга дня, хоць з часу прэм'еры мінула больш за дзесяць гадоў. Лодзінскі тэатр зноў паставіў сцэна «Трацыя патэтычная» Пагодзіна, у якой я буду таксама іграць Леніна.

Робота таленавітага артыста і рэжысёра высока ацанена народнай дзяржавай. За выкананне ўпершыню ў Польшчыні ролі Леніна Фелікс Жукоўскі ўдастоены высокай узнагароды — Дзяржаўнай прэміі другой ступені.

Мастацкая самадзейнасць на Кубе — з'ява новая, народжаная рэвалюцыяй, творчасць саміх народных мас. Яе пачатак можна датаваць канцом 1961 года, калі была паспяхова ажыццэўлена грандыёзная кампанія па ліквідацыі непісьменнасці. Узнікаюць новыя формы культурна-выхаваўчай работы — паўляюцца групы энтузіястаў і прапагандыстаў нацыянальнай культуры. Спачатку гэтыя невялікія групы складаліся галоўным чынам з работнікаў мастацтва і студэнтаў, праграмы іх выступленняў не выходзілі за рамкі выканання народных танцаў і музыкі.

У пачатку 1962 года пры Нацыянальным савете культуры была створана Нацыянальная камісія мастацкай самадзейнасці. Душою і арганізатарам работы ў гэтай галіне становіцца прафсаюз. Асноўная рэнта — як мага шырэй уцягнуць працоўных ва ўсякага роду культурную

дзейнасць. У лютым 1962 года ў краіне ствараецца першы нацыянальны хор. У яго склад уваходзяць 300 рабочых і работніц, набраных з усіх 25 прафсаюзаў. На прапрыемствах, у гарадах і вёсках ствараюцца групы мастацкай самадзейнасці — музычныя, тэатральныя, харавыя і танцавальныя. Была створана яшчэ аркестраў. Дзесяткі тысяч працоўных уцягнуты ў філатэлістычны, прафесійна-літэратурны і іншыя гурткі. Ва ўсіх гуртах мастацкай самадзейнасці і гуртах узельнічае амаль 51.500 працоўных гарада і вёскі.

Нацыянальны савет культуры і прафсаюзы правялі летас літаратурны і музычны конкурс. Адабраўшы на конкурс творы выканаюцца на вечарах мастацкай самадзейнасці, па радыё і тэлебачанню. Праграмы груп мастацкай самадзейнасці вельмі разнастайныя. У музычных групах выканаюцца сялянская і народная музыка — румба, ча-ча-ча, традыцыйная рэвалюцыйная музыка маршаў і гімнаў. Праграмы хораў уключаюць старадаўнія і сучасныя рэвалюцыйныя песні, рэвалюцыйныя частушкі. Тэатральныя групы выконваюць творы, у якіх расказваюцца пра барацьбу кубінскага народа за свабоду і незалежнасць. У шырока вядомым творы пад назваю «Валіма або смерць» адлюстравана рэалізм перамога рэвалюцыі над імперыялізмам на Пляйя Хірон. Рэспэктар танцавальных калектываў уключае як нацыянальныя, так і замежныя танцы, у прыватнасці, танцы народаў Саветаў і іншых сацыялістычных краін.

Група мастацкай самадзейнасці карыстаецца шырокай палітычнай свабодой працоўных краін. Вельмі часта кароткія выступленні праходзяць да пачатку работы на прапрыемствах і будоўлях. У перыяд ваеннага становішча ў кастрычніку—лістападзе мінулага года групы мастацкай калектываў і артысты давалі прадстаўленні для баішоў рэвалюцыйнай арміі, што знаходзіліся ў аблоках. Цяпер у краіне ідзе трэці народны сезон уборкі цукровага трэснюга. Шматлікія групы мастацкай самадзейнасці выязджаюць на плантацыі і выступаюць перад сельскагаспадарчымі работнікамі і сялянамі. Каб артыстычныя групы прыязджалі ў вёску — такога не бывала ў гісторыю Кубы.

У пераходны перыяд года па ўсёй краіне былі праведзены фестывалі мастацкай самадзейнасці, арганізаваныя ў маштабе кожнай правінцы (на Кубе шэсць правінцый). Лепшыя калектывы былі прэміраваны. Харавыя, танцавальныя, тэатральныя і музычныя групы мастацкай самадзейнасці, якія заваявалі першыя месцы, узельнічалі ў Нацыянальным фестывалі, што праходзіць з 16 па 29 студзеня 1963 года ў Гаване. Фестываль закончыўся выступленнем шматлікіх зводных груп народных танцаў вялікага раёна краіны — Сіенга дэ Салата, дзе ў красавіку 1961 года была разгромлена інтэрвенцыя наймітаў амерыканскай імперыялісты.

З пэсней жыве і працуе кубінскі народ. Вялікая пэсія ўвайшла ў быт і рытм рэвалюцыйнага будыня.

Існуючыя планы пашырэння музеяў у Кумасі і ператварэння яго ў сапраўдны цэнтр культурнага жыцця краіны, заклікаюць прапагандаваць і развіваць усе віды народнага мастацтва. Так, мяркуецца будаўніцтва вялікай сцэны, на якой будучы пачаць танцавальныя і драматычныя спектаклі, на-

ваць усе сталасці і цягліцы свайго 36-гадовага вясны другая пляменніца прэм'ера, лэдзі Эмусбеш Кейвендзіш.

Як зазначае англійская газета «Таймс», у выпадку няўдачы, кандыдаты, якія засталіся па-за выбарам лорда, могуць не хваляцца. Згодна статыстыцы, у Вялікабрытаніі ёсць цяпер больш мільёна маладых мужчын, якія не могуць знайсці сабе жонку.

Гэтай жа газеце намякае, што горадавае жаданне Макмілана стаць названым банкам лорда, які «заслабдзеў ў дэўкаў», становіцца асабліва зразумелым, калі ўлічыць, што Хіт лідзіцца найбольш верагодным пераемнікам Макмілана на пасту прэм'ер-міністра.

Страты ў ім лорда пераканана дэ Голя ў неабходнасці супрацьстаяць Англіі звычайным аргументам і падбадзёрным поспехам на «шлюбным фронце» ў сябе дома. Макмілан вырашыў выбраваць падобны спосаб на бравым генерале. Ён накіраваў у Францыю свайго ўнучка, якому было дадзена цвёрдае заданне схіліць на сваю бок дачок і ўнучак членаў французскага кабінета. Мяркуючы па швейцарскай хроніцы Парыжа, мадэлы лонданскі дэвід асабліва паспеху дамогся ў дачкі Куу дэ Мюрвіля Беатрысы. Забыўшыся на тое, што зусім нядаўна яе тата быў адным з галоўных правяднікаў ідэі дэ Голя аб недапушчэнні Англіі ў «агульны рынак», юная Беатрыса ласкава дапусціла юнага Макмілана... прадаваць праграмы прэм'еры новага фільма Дэвіда Лі на ля кінатэатра на Елісейскім палях.

І. АНТАНОВІЧ.

ЖАБРАКІ ДУХАМ

[Заканчэнне. Пачатак на 3-й стар.]

— Добра, квіта, — смяяўся Фалькенгайн. — Няхай будзе так, тым больш, што ўрад БНР цалкам задыктываў ад немцаў, — уздыхнуў Скірмунт. — Мы прыйшлі да таго, што з намі будзе?

— Ага, які наш лёс? — круціў у пальцах ружавы Галдэўскі. — Наўжо нас кінеце? Дзе знайсці прытулак?

— Вы таксама збіраецеся ў Германію? — звярнуўся да Скірмунта Фалькенгайн. — Я, пагляджу... А спадары: Цвікевіч, Смоліч, Захарка, Крачэўскі, Зяліц...

— Мы прасілі б нас адправіць у Берлін, — царочы бародку, устаў Цвікевіч. — Я паклаўшы аб гэтым, — абяцаў фон Пільц.

— А вы куды? — зноў звярнуўся да Скірмунта Фалькенгайн. — Калітан апошнім калядзё карабель, — абав'яваў ад адыау Скірмунт. — У мяне лічба шмат спраў... Трэба...

— Ну, што ж, вы займаецеся сваімі справамі, а мы сваімі, у нас іх больш, — устаў насуплены Фалькенгайн, даючы зразумець, што аўдэнцыя скончана. Імя Хітрыхі Скірмунта не спадбалася, ён не ўтрымаўся і пекануў: — Разб'ягаецеся, як папукі, з тонукага карабля...

— Вы таксама пайшлі з месца. — Да пачынаючы, панове! — кінуў галоваю генерал. — Вельмі ўдзячны вам за ўсё, — развітаўся з камандуючым і акупацыйным губернатарам Скірмунт. Бэзэрэўцы выйшлі.

— Адначасна і пагардліва вымаўляў Фалькенгайн. — У іх няма ніякіх ідэалаў, каму хочаць будучы служыць, абы забяспечыць свой дабрабыт.

— Сцяпан Галуза называе нацыяналістаў жабракамі духам, — усміхнуўся фон Пільц. — Даволі трапа! — Фалькенгайн падамуў. — Скірмунт, відаць, яшчэ вагаецца, куды яму ідзці, да немцаў, англічан, французцаў ці амерыканцаў. Хоць яны да ўсіх лашлоў свая людзей. Не ведаю, чаго вы з імі важдзецеся?

— Нам патрэбны такія людзі, — не гаджаўся фон Пільц. — Вы самі казалі, што Германія павіна кіраваць светам. А ці задумвалі вы над тым, што для гэтага трэба будзе зрабіць? Паралізаваць цэлыя народы, пазавіць іх здольнасці супраціўляцца.

— Вы згодны са мною, што немцам трэба рыхтавацца да новай ваіны?

— Добра, — генерал падамуў. — А толькі вы рана ўпаківалі чамаданамі.

— Асмелюся запярэчыць, — Народ не гаджаўся Скірмунт. — Народ

— Такі адно, — лаварыўся фон Пільц. — Ці ўладчыць вы, панове, што ў часе выбараў у Устаноўчы сход большыя ў Беларусі атрымаў шасцідзят восем працэнтаў галасоў?

— На жаль, не, — прынаўра Скірмунт. — Памітаю вы пра гэта гаварылі, калі быў атрыман дазвол кайзера Вільгельма II стварыць урад БНР.

— То каб цяпер было галасаванне, яны атрымаў б яшчэ больш, — дакараў фон Пільц. — А вы ў сваіх газетах верзіце, што большызм у Беларусі завезены... Хто вам паверыць?

— Я разумею вас так, што нам трэба шмат працаваць, каб заваяваць розумы людзей... І танчы, — напярэў фон Пільц. — У мяне ўсё...

— Добра, — генерал падамуў. — А толькі вы рана ўпаківалі чамаданамі.

— Так, магчыма нам ужо не прыйдзецца валяць, але падрыхтаваць для гэтага глебу (калі можна так сказаць) мы павіны. Вы казалі пра моцную асобу — знойдзеца така. У бараньне ўсе сродкі добрыя. Можна, прыйдзеца знішчыць непакорных...

— А што? Ідзі! Вышэйшая раса мае права знішчыць ніжэйшую расу. Нават не адну...

— Але ж у лоб не глеба будзе дзейнічаць. Вось тады і спадзеюцца адрадыні, ці, як іх у народзе завуць, людзі з чорнымі душама.

— О-о! То вы, аказваецца, глядзеце ў корані! Спраўды, нам патрэбны будучы залечныя справы майстры. Такі-сякі вопыт у іх ужо ёсць.

— І вы далёка бачыце! Абмянуўшыся кампліментарамі, задаволены, што знайшлі агульную мову, абодва заўсміхаліся.

— А беларусаў не так лёгка будзе пакарыць. Нічога не скажам, моцныя, цвёрдага характару, адрадыны людзі.

Занішоў дзяржурны афіцэр. — Давольце далажыць! — казырнуў ён.

— Што здарылася? — насперажмуся генерал.

Партызаны Беларусі непакоіць, — дакладваў дзяржурны афіцэр. — Атрад Аляксандра Салдзі выказаў сваю волю... Партызанамі іншых атрадаў паралізаваць чыгуначныя пугі Слоніма — Беластоку, Баранавічы — Брэст, Баранавічы — Шыск, Гродна — Сувалкі...

— Вось яны, які абвухаліся, — не даў дагаворыць Фалькенгайн. — Трынаццаце чысло, будзь яно праклята! Начштаба!

— Есць начштаба! — дзяржурны афіцэр выйшаў. — Відаць, і нам трэба ўпаківаць чамаданамі? — спытаў фон Пільц.

— Так, — загадзіў Фалькенгайн. — Чырвоная Армія падрыхтавала кулак і можа рушыць. — То я пайшоў!

— Ідзіце!

Увайшоў начштаба, фон Пільц затрымаўся.

— Што загадаеце? — спытаў начштаба.

— Прыдзеца нам пакінуць гэту неважную краіну, — цяжка вымаўіў Фалькенгайн. — Зоймецца распрацоўкай плана адступлення войск... Улічце раёны дзейнасці партызан, з імі непамадана структурацыя... акрамя, зразумела, чыгуначна... Ад чыгунач адціснуць...

— Ясна, — казырнуў начштаба. І ўсе трое выйшлі з кабінета камандуючага.

— Так, магчыма нам ужо не прыйдзецца валяць, але падрыхтаваць для гэтага глебу (калі можна так сказаць) мы павіны. Вы казалі пра моцную асобу — знойдзеца така. У бараньне ўсе сродкі добрыя. Можна, прыйдзеца знішчыць непакорных...

— Але ж у лоб не глеба будзе дзейнічаць. Вось тады і спадзеюцца адрадыні, ці, як іх у народзе завуць, людзі з чорнымі душама.

— Так, магчыма нам ужо не прыйдзецца валяць, але падрыхтаваць для гэтага глебу (калі можна так сказаць) мы павіны. Вы казалі пра моцную асобу — знойдзеца така. У бараньне ўсе сродкі добрыя. Можна, прыйдзеца знішчыць непакорных...

— А што? Ідзі! Вышэйшая раса мае права знішчыць ніжэйшую расу. Нават не адну...

— Але ж у лоб не глеба будзе дзейнічаць. Вось тады і спадзеюцца адрадыні, ці, як іх у народзе завуць, людзі з чорнымі душама.

— О-о! То вы, аказваецца, глядзеце ў корані! Спраўды, нам патрэбны будучы залечныя справы майстры. Такі-сякі вопыт у іх ужо ёсць.

— І вы далёка бачыце! Абмянуўшыся кампліментарамі, задаволены, што знайшлі агульную мову, абодва заўсміхаліся.

— А беларусаў не так лёгка будзе пакарыць. Нічога не скажам, моцныя, цвёрдага характару, адрадыны людзі.

Занішоў дзяржурны афіцэр. — Давольце далажыць! — казырнуў ён.

— Што здарылася? — насперажмуся генерал.

Партызаны Беларусі непакоіць, — дакладваў дзяржурны афіцэр. — Атрад Аляксандра Салдзі выказаў сваю волю... Партызанамі іншых атрадаў паралізаваць чыгуначныя пугі Слоніма — Беластоку, Баранавічы — Брэст, Баранавічы — Шыск, Гродна — Сувалкі...

— Вось яны, які абвухаліся, — не даў дагаворыць Фалькенгайн. — Трынаццаце чысло, будзь яно праклята! Начштаба!

— Есць начштаба! — дзяржурны афіцэр выйшаў. — Відаць, і нам трэба ўпаківаць чамаданамі? — спытаў фон Пільц.

— Так, — загадзіў Фалькенгайн. — Чырвоная Армія падрыхтавала кулак і можа рушыць. — То я пайшоў!

— Ідзіце!

Увайшоў начштаба, фон Пільц затрымаўся.

— Што загадаеце? — спытаў начштаба.

— Прыдзеца нам пакінуць гэту неважную краіну, — цяжка вымаўіў Фалькенгайн. — Зоймецца распрацоўкай плана адступлення войск... Улічце раёны дзейнасці партызан, з імі непамадана структурацыя... акрамя, зразумела, чыгуначна... Ад чыгунач адціснуць...

— Ясна, — казырнуў начштаба. І ўсе трое выйшлі з кабінета камандуючага.

— Так, магчыма нам ужо не прыйдзецца валяць, але падрыхтаваць для гэтага глебу (калі можна так сказаць) мы павіны. Вы казалі пра моцную асобу — знойдзеца така. У бараньне ўсе сродкі добрыя. Можна, прыйдзеца знішчыць непакорных...

— Але ж у лоб не глеба будзе дзейнічаць. Вось тады і спадзеюцца адрадыні, ці, як іх у народзе завуць, людзі з чорнымі душама.

ВЕСНАВІЯ ГАСТРОЛІ

Вясняныя гасцролі ў Мінску аб'яўляюць вельмі цікавымі. У першай палове мая ў новай канцэртнай зале Беларускага дзяржаўнага канцэрта арганнай музыкі. Мінчане пазнаёміцца з выканаўчым майстарствам прафесара Ірвіна Рэйнабергера (Чэкаславакія), прафесара Робера Кіблера (Італія).

У доме афіцэраў выступіць з новай праграмай калетыву эстраднага аркестра пад кіраўніцтвам і ўдзелам народнага артыста РСФСР Л. Удэсава. Да нас у гэці прыязджае рад зарубенных выканаўцаў. Упершыню слухачы пазнаёміцца з таленавітым амерыканскім піяністам Малкольмам Фрагерам.

У спрэжыне мая абдуцца гасцролі Міхаіла Зобейды. Два канцэрты дасць галандская співачка Эрна Спюэрэнберг.

З дзяржаўным сімфанічным аркестрам БССР выступіць салісты-выпускнікі Беларускай дзяржаўнай кансерваторыі і студэнтка Ленінградскай кансерваторыі Анастасія Браўда (арган).

Цікавае вынічна канцэрт арганнай, фартэп'яна і сімфанічнай музыкі. Выканаўца — сімфанічны аркестр БССР, саліст — прафесар Ленінградскай кансерваторыі, заслужаны дзярж. мастацтваў РСФСР І. Браўда.

У канцы мая мінчане сустраюцца з амерыканскім срыпалым Рудольфам Рычым. Абдуцца таксама гасцролі эстраднага аркестра Малаўскага ССР пад кіраўніцтвам Шыно Аранава.

Р. ВАЛОДЗІН.

— Добра, квіта, — смяяўся Фалькенгайн. — Няхай будзе так, тым больш, што ўрад БНР цалкам задыктываў ад немцаў, — уздыхнуў Скірмунт. — Мы прыйшлі да таго, што з намі будзе?

— Ага, які наш лёс? — круціў у пальцах ружавы Галдэўскі. — Наўжо нас кінеце? Дзе знайсці прытулак?

— Вы таксама збіраецеся ў Германію? — звярнуўся да Скірмунта Фалькенгайн. — Я, пагляджу... А спадары: Цвікевіч, Смоліч, Захарка, Крачэўскі, Зяліц...

Нядаўна ў Віцебску адкрылася новая гарадская дзіцячая бібліятэка імя Арыадэя Гайдара. У бібліятэцы больш 7 тысяч тамоў кніг. Фонд бібліятэкі ўвесь час паліпаўняецца. На адным з чытальных залаў. На першым плане вучанцы 4-й школы Ларыса Лабачова і Ілава Грыгор'ева.

Фота М. МІНОВІЧА.

ІХ НОРАВЫ, ІХ МАРАЛЬ

Факты з зарубежных газет і часопісаў

БАЦКІ І ДЗЕЦІ

Дачка Уінстана Чэрчыла прымала англійскага прэм'ер-міністра, нядаўна выбранага ганаровым грамадзянінам ЗША, зноў адказваючы да судовай адказнасці за хуліганства і асуджана да грашовага штрафу. У п'яным выглядзе, раскулдчана яна танцавала і выкрывала непрастойнасці на вуліцы перад прахожымі.

«Ліберасьён».

Публічныя дамы, развядзеныя пачаў са школамі, перацпі многа непрыемнасцей: дзеці шумяць на перапынках, часта футбольны мяч залітае ў вокны і таму незадаволеныя кліенты рэдка наведваюць гэтыя дамы. Нядаўна міністэрства асветы пайшло наустрач уласнікам публічных дамоў і закрыла пяць школ, размешчаных па суседству з гэтымі дамамі.

«Морген».

КРАХ ДОМА РАМАНАВІХ

Адзін з прадстаўнікоў рускай парскай дынастыі, заліў жарспялдантам, што такі рэстаўран больш не апраўдвае сабе ў Галівудзе.

«Ліберасьён».

З ДЫСКРЫМІНАЦЫЯ ПАКОНЧАНА

«Морген».

КУБІНСКІ НАРОД ЖЫВЕ З ПЕСНЯЙ

Мастацкая самадзейнасць на Кубе — з'ява новая, народжаная рэвалюцыяй, творчасць саміх народных мас. Яе пачатак можна датаваць канцом 1961 года, калі была паспяхова ажыццэўлена грандыёзная кампанія па ліквідацыі непісьменнасці. Узнікаюць новыя формы культурна-выхаваўчай работы — паўляюцца групы энтузіястаў і прапагандыстаў нацыянальнай культуры. Спачатку гэтыя невялікія групы складаліся галоўным чынам з работнікаў мастацтва і студэнтаў, праграмы іх выступленняў не выходзілі за рамкі выканання народных танцаў і музыкі.

У пачатку 1962 года пры Нацыянальным савете культуры была створана Нацыянальная камісія мастацкай самадзейнасці. Душою і арганізатарам работы ў гэтай галіне становіцца прафсаюз. Асноўная рэнта — як мага шырэй уцягнуць працоўных ва ўсякага роду культурную

дзейнасць. У лютым 1962 года ў краіне ствараецца першы нацыянальны хор. У яго склад уваходзяць 300 рабочых і работніц, набраных з усіх 25 прафсаюзаў. На прапрыемствах, у гарадах і вёсках ствараюцца групы мастацкай самадзейнасці — музычныя, тэатральныя, харавыя і танцавальныя. Была створана яшчэ аркестраў. Дзесяткі тысяч працоўных уцягнуты ў філатэлістычны, прафесійна-літэратурны і іншыя гурткі. Ва ўсіх гуртах мастацкай самадзейнасці і гуртах узельнічае амаль 51.500 працоўных гарада і вёскі.

Нацыянальны савет культуры і прафсаюзы правялі летас літаратурны і музычны конкурс. Адабраўшы на конкурс творы выканаюцца на вечарах мастацкай самадзейнасці, па радыё і тэлебачанню. Праграмы груп мастацкай самадзейнасці вельмі разнастайныя. У музычных групах выканаюцца сялянская і народная музыка — румба, ча-ча-ча, традыцыйная рэвалюцыйная музыка маршаў і гімнаў. Праграмы хораў уключаюць старадаўнія і сучасныя рэвалюцыйныя песні, рэвалюцыйныя частушкі. Тэатральныя групы выконваюць творы, у якіх расказваюцца пра барацьбу кубінскага народа за свабоду і незалежнасць. У шырока вядомым творы пад назваю «Валіма або смерць» адлюстравана рэалізм перамога рэвал